

STAVKA V SEDANJIH RAZMERAH EDINA METODA

IZKORIŠČANJE TOLIKŠNO, DA SE MU DELAVCI VSEPOVSOD ZOPERSTAVLJajo PO ROBU

Roosevelt graja tiste delodajalce, ki ne vpoštevajo, da so tudi delavci ljudje

Same pridige kapitalistov ne bodo "poboljšale". Problem vrhovnega sodišča in tolmačenje ustave

PREDSEDNIK Roosevelt je v nedavnem intervjuju s časopiski poročevalci ostro grajal tistih "deset odstotkov" ameriških delodajalcev, ki nočejo odslovit otrok iz svojih obratov, in ki plačujejo tako nizke meze in ob tak dolgem delavniku, da je pri njih zaposlenim delavcem nemogoče dobro živeti.

Predsednikova kritika je bila namestu, toda ne dovolj odločna, posebno se zato ne, ker bi on s svojo pozicijo storil lahko veliko več kot pa le kritiziral. Njegova označba, da je le "deset odstotkov delodajalcev", ki zaslužijo tako grajo, pa je netočna zato, ker je takih izkoriščevalcev veliko več.

Sto in stotisoč delavcev in delavk ter uposlenih otrok ne zasluži povprečno niti \$12 na teden. Tisoče in tisoče družinskih očetov zasluži ob skrajno napornem delu manj kot povprečno \$20 na teden.

Naganjanje je nezgodno, a hrana ob nizki mezzi nezgodna, ker si tako nizerno plačan delavec ne more privoščiti boljše. Družina si ne more privoščiti ne potrebne obleke, ne zdravstvene nege, ne take hrane, kot bi ji bila potrebnata.

Ce bi se moglo izboljšati življensko stanje izkoriščanih delavcev s pridigami delodajalcem, bi bila stvar v redu. Tako pa je predsednik Roosevelt z omenjenim intervjujem le opozoril javnost na obupne razmere, v katerih trpi nešteto ameriških delavcev. Bilo bi boljše, če bi propagiral sprejem dodatka k ustavi, kakor ga predлага socialistična stranka. Vrhovno sodišče bi potem ne imelo pravice proglašati socialnih zakonov neustavnim, kakor jih razveljavlja zdaj drugega za drugim. Demokratska stranka ima včino v skoro vseh legislaturah, pa jib bi bilo tak dodatek zlahka spraviti skozi. Ampak predsednik Roosevelt o tem molči, ker ve, da bi naletel med delodajalci, ki kontrolirajo njegovo stranko, na silovit odpor, njemu pa ni do boja z njimi. On priznava, da bi bilo mogoče skrajšati delavnik in določiti minimalne meze le z zakonom, ki bi obsegal vse Zed. države, pa se zanesa, da se bo vrhovno sodišče nekako premisli in dovolilo tako postavo, če se je bo kongres zdelo vredno spremeti.

Delavci pa so se kljub svoji volilni "zmagi", ki so jo "doslegli" lanskoga novembra, navdušili čakati in so se spustili v velike stavkovne boje. To je pač v danih okoliščinah edina (Nadaljevanje na 3. strani.)

Izrabljivanje cerkve za ofenzivo proti "komunizmu"

Prosto nedeljo so v vseh kasjkih radijih to laž, ve, da je zahteva svobodo v Španiji, tolikih cerkvih v Nemčiji pri-digali katoliški duhovniki pro-primorskih Slovencev in Hrvatov "komunizmu" in oblikovali tov ter Nemeev na Tirolskem Slovenskem, radio pridiga pod v tem končno zavezništvo Hitlera veliko bolj, kakor pa je Hitler pokroviteljstvom najvažnejše jev, ki kontrolira in vodi general Motors korporacije. Mussolini je za žide izvedelo je to, ker organizacija v Zed. državah — do dan isti tako pridigali, da so slednji dumbo organizirani vse to naj služi čitateljem v narski družbi zlahka dobiti dokaz, da je Vatikan udinjan sodnika, ki je pripravljen izdati sodno prepoved (činjeni) magari se v tako drastični obliki. In tudi seriji ter po-lieki se radi na rednem povišod, kjer se jom modijo za dane usluge bogati "prezent". Vzrok temu je, ker so bili izvoljeni kot demokrati in republikani.

Na zboru Ameriške sociologije proti širjenju te kuge. Ampak pravih vzrokov se le malokdo dokaže. Dvanaest milijonov ljudi v tej deželi je afekt ranih, pravi statistika, ki je bila prečitana na zboru. To je prečitljivo število. Stotisoč otrok spolno bolnih staršev tripi posledice — in to take, ki jih uničujejo vse, kar je lepega v življenu — ne samo zdravje.

Dr. Becker je poročal, da stane boj teh ljudi s sifilisom stotine milijonov dolarjev. Blaznice so polne sifilitikov, prav tako razni zavodi za pohabljene in onemogle, prav isti vir. Večina časopisa pa o tej najnevarnejši kuge molči, ker se im zdi nedostojno pisati o njej.

V Illinoisu se zdravi 284 lju-

Enotnost fašizma na bojiščih v Španiji

Kitajci imajo čudne navade, nerazumljive običaje in hude krize

Kitajski diktator Kaišek je bil ugrabljen, nato izpuščen in je zopet diktator. General, ki ga je držal v ujetništvu in mu povzročil ponizanje, je oproščen. Ministri v Nankingu se veseli, da se je koncem konca vso dobro iztekel. A jezni so vendarle, pa so odločili, da se mora vse strastne kadilce opija, ki se niso pričeli zdraviti v določene klinike, ob določenem času, postreliti. Baje jih je več tisoč. Vest iz Sangaja z dne 4. januarja se glasi, da je bilo prvih 128 nespokorenih kadilcev opija ustreljenih 3. januarja. To je bil le začetek. Za pogrebnike bo torej na Kitajskem prihodnje tedne veliko dela.

Za zdravje papeža

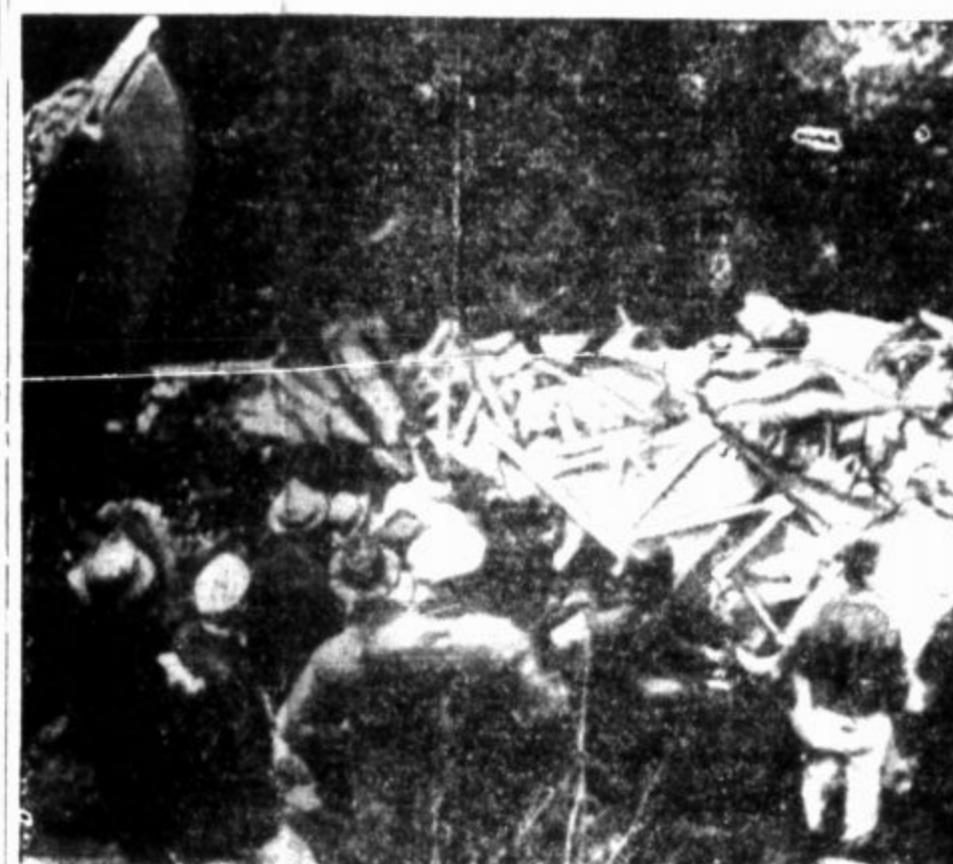
V naporih za ohranitev življenja papežu Piju XI. so bili pozvani na pomoč najboljši zdravniki, kar jih premorre svet. Priprosti ljudje pa so trošili za maše v molitvah za pa-pežovo zdravje, zato da je kerzova dobila dohodke zase in za zdravnike.

General Motors ima vpliv in denar. Sodniki in šerifi to dobro 'razumejo'

Zahteve unije upravičene.—Neizkušeni odborniki. — Šerifo pretnje in Martinova izjava. — Bivši socialistični uradniki na stavkovni fronti

Organizirati delavce v masinih industrijskih in igrača, kajti "masne" industrije so perfek-

PREISKAVA NESREC Z LETALI

Pretekla tedna se je dogodilo toliko aeroplanskih nesreč, da se zahteva odločno preiskavo bolj in bolj minože, po kateri se zato, ker so uradniki prizadetih družb zahtevali čimprejšnjo preiskovanje nesreč tedaj, ko so začeli prevažati posto vladni aeroplani. Uspelo jim je, da so dobili koncesije nazaj, niso pa dokazali, da oni obvezujejo bolj varno svoj zravn promet, kakor vladna letala. Ker se v aeroplanski vožnji večinoma le ljudje iz vplivnih krogov, je naravnno, da so bile kritike in zahteve za preiskave toliko večje. Vsekakor so take nesreče dokaz, da bo treba se mnogo izboljšati, predno bo promet po zraku varen, in ob enem so prica, da se marsikatera nesreca dogodi ne zato, ker letalo ni varno, ampak radi manje po profitu. Ce bodo preiskovalci hoteli ugotoviti to dejstvo, se bo njihov trud izplačal. Drugače pa bo le se več stroškov za javne blagajne, kompanije pa so itak zavarovane.

General Motors je ena najmočnejših korporacij v tej trdiji, da se je pribela v takem velikem obsegu predčasno, v teden neprevidnosti vodstva, te "umiranju" ter "gmočnotu". Vodstvo se nimalo in delavci so hoteli "njenih" zmag. Pa jih ni bilo in jih ne bo, saj so bili bodo izvajevali s stavkami, kateri volitve niso bili dovoljne za zmago. To je danes jasno.

General Motors je ena najmočnejših korporacij v tej trdiji, da se je pribela v takem velikem obsegu predčasno, v teden neprevidnosti vodstva, te "umiranju" ter "gmočnotu". Vodstvo se nimalo in delavci so hoteli "njenih" zmag. Pa jih ni bilo in jih ne bo, saj so bili bodo izvajevali s stavkami, kateri volitve niso bili dovoljne za zmago. To je danes jasno.

V sporu unije avtih delavcev z delodajalcem pri Generali Motors je bilo nasno odgovorjeno, da se v vložitvi proti stavkarjem se vse stare metode, ki

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Širjenje spolnih bolezni odsev socialnih razmer

di na vsakih 100 000 prebivalcev. Ampak sama statistika, kakor na umu, in skoraj vse tiste korkolike zgodovine, ne pojasni postali slaboumnici kot posti sliši vse. Delavske družine se na spolnih bolezni. Takrat pa je običajno, da otrok zaradi te merje je i po ostali deželi. Hkrati skrba boja za obstanek. Treba ratio M. Pollock, mestnik, da bi bilo torej odpraviti vzroki, povezani z življeno v državi. Sledne bolezni so razsirjene v New Yorku je izrenomed, da počutno v slumsih — v njih je v Zed. državah, na vsakih vstop bednih, začrnih socialnih 100.000 ljudi 317 takib, ki trpi na tih razmer — in med brezdele, na mentalnih bolezni. Freiderick Osborn, župnik Ameriške Eugenie Society, meni, da socialni razmeri, ki so prav tako v slednih bolezni, in tako posledice sedanjega ekonomskega poročila, pravijo ameriškega prečiščanja. Odpravljanie teh vzrokov bo do 1. 1945 naprej padati, osrednja vrata naseljevanja znotraj neodpro.

Zdravstvo je eden najbolj neujemljivih problemov vsake dobre generacije.

NAVAL SVETOVNE REAKCIJE PROTI VLADI, KI PREDSTAVLJA IN BRANI KORISTI OGROMNE VEČINE NARODA

Hitler riskira svetovni mir v naporih, da reši svojega varovanca generala Franca pred potopom

KAKSA in kdo je pravzaprav današnja španska vlada? Mnogi listi jo nazivajo za komunistično, drugi za socialistično, tretji za "boljševiško", klerikalni tisk pa jo označuje za tolpo tolovanje, ki ropa in požiga cerkve ter mori duhovnike in nune.

Španska vlada izraz večine naroda

Vladi španske republike, ki se je pred nekaj tedni presejala iz Madrida v Valencijo, načeljuje socialistični voditelj Francisco Largo Caballero. On pripada takozvanemu levičarskemu krilu socialističnega gibanja v Španiji. Civilna vojna je vse socialistične frakcije na španskem združila v revolucionarno ljudsko fronto, katere temeljna misel je, kako poraziti fašizem — vse drugo se bo uredilo pozneje.

Klerikalna propaganda si pomaga z lažmi

Slovenski klerikalni in drugi fašistični listi trdijo, da vlada španske vlade ni ne postavna, ne ljudska vlada. Pravijo, da so prispevki, ki jih zbirajo delavci v pomoč Špancem, v resnici le podpora "komunizmu" v Španiji in "morilskim boljševiškim".

Vlada republike Španije je prišla na krmilo popolnoma in edino z demokratičnimi metodami, torej po volji večine naroda, kater je bila izražena pri volitvah v parlament. Tej vladi je fašizem napovedal boj. Organiziral se je za napad na Moro in v vojsnicah v Španiji. Generali in najvišji oficirji v Španiji so bili od nekdaj reakcionarji, hlapčoni dinasti v cerkvi. Republika jih ni mogla iztrebiti na mah, niti ni vsej svojih demokratičnih načel tega poskušala, kajti če bi nadomestila stare vojaške poveljnike z novimi, bi moralta izvesti velik politični in socialni preobrat, česar si ni upala. Medtem so se stari izkoriščevalni elementi spet utrdili, se opogumili in začeli z bitko.

Tri važne vlade z generalom Francom

Mussolini, Hitler in portugalski diktator so edini načelniki vojaških vlad v Evropi, ki so pomagali generalu Franco organizirati kontrarevolucijo. Oni so edini, ki so ga priznali za "ustavno" špansko vlado, in edini, ki mu odprto pomagajo. S tem kršijo mednarodno načelo, da je do priznanja upravičenje vlade, ki je prišla na krmilo po volji večine prebivalstva, kakor jo je izrazilo pri volitvah. Klerikalna propaganda sicer trdi, da tretjem svojega časopisa, da take vlade Španija nima, pa brezbožno komunistično vlado, ki se je polastila vajeti z nasilnimi metodami.

Naravno, da je taka trditev ne samo zgodovinsko netočna, ampak naravnost iz trte izvita.

Cikaška "Tribuna" o ustavnosti vlade

Kapitalistično časopisje po svetu imata za špansko vlado malo simpatij, če sploh kaj. Vendan pa v splošnem vsaj delikno ne laže, kakor klerikalno, in priznava, da je Caballerovo ministrstvo ustavno, dočim Francova "vlada" v Burgesu ni.

Vzemimo za primerico cikaško Tribuno, ki je eden glavnih kapitalističnih dnevnikov v tej deželi. V uređeniškem članku, izdati z dne 31. decembra, pravi med drugim:

"Naj nam bo (španska) vlada po volji ali ne, neglede, ali to motrimo s simpatijami ali s predoskrbi, dejstvo je, da je pri-

(Nadaljevanje na 3. strani.)

POMOČ, KI JO ŠPANIJA NE BO NIKDAR POZABILA

Richard Mowrer, poročalec cikaških Daily News, brzojavlja iz Madrida o bedi, ki tlači ljudstvo, posebno že begunce. Teh je par sto tisoč. Pred trgovinami stojijo ženske v vrstah po celo ure. Vsaka dobila dočeločno količino živil, dokler zaloge ne poidejo. Zadnje se morajo vrniti praznih rok. Primanjuje posebno mleka, mesa, zelenjave in kuriva. V tem težkem položaju španskega delovnega ljudstva je nasa dolžnost, da mu pomagamo. Vsak kvader, vsak dolar, ki ga prisprevamo, pomeni boj proti gladiu v delavskih družinah v Španiji in s tem prispevki k borbi zoper fašizem.

General Franco je dobil šestin milijonov dolarjev v živilih, v denarju in municipijih v svojih naporih, da stre Španijo ljudovlado. Prispevamo mu jih državne blagajne Nemčije in Italije, kapitalisti vse povsod, in cerkev. Delavci v Ameriki in drugod pa so v stanju odvreti vse ta ogromni pritisk mednarodnega fašizma s svojimi skromnimi prispevkami, kajti nas je mnogo, in kadar pomagamo vse, je to pomemben, ki zaleže!

V tej stekli je prihodči četrти izkaz prispevkov v pomoč španskim delavcem, ki jih zbirja JSZ. Skupna vrednost blizu \$800 in je bila poslana odboru delavškega Rdečega križa, kateremu načeljuje David Dubinsky, predsednik druge največje unije v Ameriki, ILGW. Dosedaj je zbral v pomoč španskemu ljudstvu nad \$111.000. Nedvome homo i mi v stanju zbrati vsej par tisoč — to je skupno z drugimi organizacijami, ki kolektajo med našim ljudstvom v isti namen. Odpor španskemu delovstvu proti fašistični reakciji je brez primere v moderni zgodovini. Naša sveta dolžnost je, da mu pomagamo v tej borbi.

"MESTO" bo prihodnji roman, ki ga pričenemo priobčevati v "Proletarecu". Spisal ga je Valerjan Pidmoglynj in za naš list prevel Tone Selškar.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.50; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobitev v številki tekočega tedenja.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Raft Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

CHICAGO, ILL.

2301 S. Lawndale Ave. Telephone: ROCKWELL 2864.

V dvaintridesetem letu

S to številko stopa "Proletarec" v svoj dvaintrideseti letnik. Redki so delavski listi v tej deželi — samo par jih je — ki so mogli premagovati težkoče v boju za obstanek toliko časa. Glasila unija seveda niso všteta, kajti te vzdržuje članstvo z asesmentom, pa če jih čita ali ne.

Razveseljivo za razredno zavedne slovenske delavce in za napredno misleče rojake v tej deželi sploh je dejstvo, da stopa "Proletarec" v svoj 32. letnik — ne nakor list, ki dokončuje svoj obstoj, ampak kot glasnik bodočnosti delovnega ljudstva in njegovo bojevno glasilo — prav kakor je bil, ko je izšla njegova prva številka januarja 1906.

Naglašali smo, in ponovno poudarjamo: "Proletarec" je bil ustanovljen, ker je napredno slovensko delavstvo potrebovalo list, na katerega se bi lahko zaneslo v vsakem slučaju. Proletarec je ostal temu namenu zvest in ostane. Zato je našemu pokretu potreben prav tako, kakor ko je bil ustanovljen. Njegove naloge so prav tako velike in njegovo poslanstvo enako važno.

Ni ga slovenskega lista v Zed. državah — niti ga ni bilo med onimi, ki so propadli — ki bi imel tako težke boje — bodoči in nasprotniki, ali za obstanek, kakor jih je imel "Proletarec". Danes niso če manjši.

Kmalu, ko je izšla prva številka, je nastala ekonomska kriza. Kriza, zapopadena v nezavednosti in brezbržnosti večine delavskoga sloja pa ga spreminja neprerastno. Ekonomske so se ponavljale od časa do časa. Le vztrajnost male skupine sodrugo in sedružic v Chicagu in drugje po Ameriki, gre zasluga, da smo "Proletarca" bili v stanju obvarovati v tej največji ekonomski polomijadi, kar jih je še preživljala ta dežela — kajti tujerodni delavci so bili v nji najbolj prizadeti. Osobito še premagorji, med katerimi je imel "Proletarec" največ naročnikov. In jih ima skoroda še danes.

V zgodovini slovenskega časopisa bodisi tu ali v starem kraju ima "Proletarec" tako važno poglavje dela in bojev, s kakovšnim se ne more ponašati noben drug slovenski ljudski časopis. To je triumf "Proletarca"!

Po slednjih nekaj letih nima v boju za obstanek truda samo z ekonomsko krizo, ampak tudi z idejnjo krizo, ki preveva več ali manj vse delavsko gibanje vseh delavskih strank po svetu. Premagal je obe krizi in jih bo še v bodoče! Sodruži in prijatelji, ki agitirajo za "Proletarca", nadaljujmo rama ob ramih v 32. letnik, ki bo ob koncu leta dvaintrideseta velika vezana knjiga beležk o delu in bojih za naš pokret; o delu in bojih na našem prosvetnem polju ter na industrialnih in političnih bojiščih!

Demokracija in razredni interesni

Anglija je demokratična država. Ponaša se, da je ena izmed najboljše usoglašenih demokratičnih dežel na svetu. Francija je v zgodovini bojev za demokratične svobodščine na prvem mestu. Kljub temu — ne ena ne druga — niti ne obe skupaj — nista sposobni, da se bi mogle postaviti po robu Mussoliniju in Hitlerju!

Čemu ne?

Zato, ker sta kapitalistični, kapitalizmu pa je na današnjem stopnji razvoja fašizem ljušči, kakor demokracija, ki mu postaja nevarna zaradi njegovega gospodarskega shiranja. V Angliji vladojo toriji. Večinoma so pristaši demokracije, ampak v slučaju Španije so naklonjeni generalu Francu, ker le predbro vedo, da je on branilec načela privatne svojine in s tem garancija za nadaljevanje privatnega izkorisčanja ne samo v Španiji ampak povsod.

Francoski kapitalizem, ki je drugi najmogočnejši v Evropi, kuje pakete s Hitlerjem proti — francoski vlad!

Čemu? Ker tvori Blumova vlada ljudske fronte nevarnost sistem izkorisčanja in privatnemu lastništvu produkcije in distribucije.

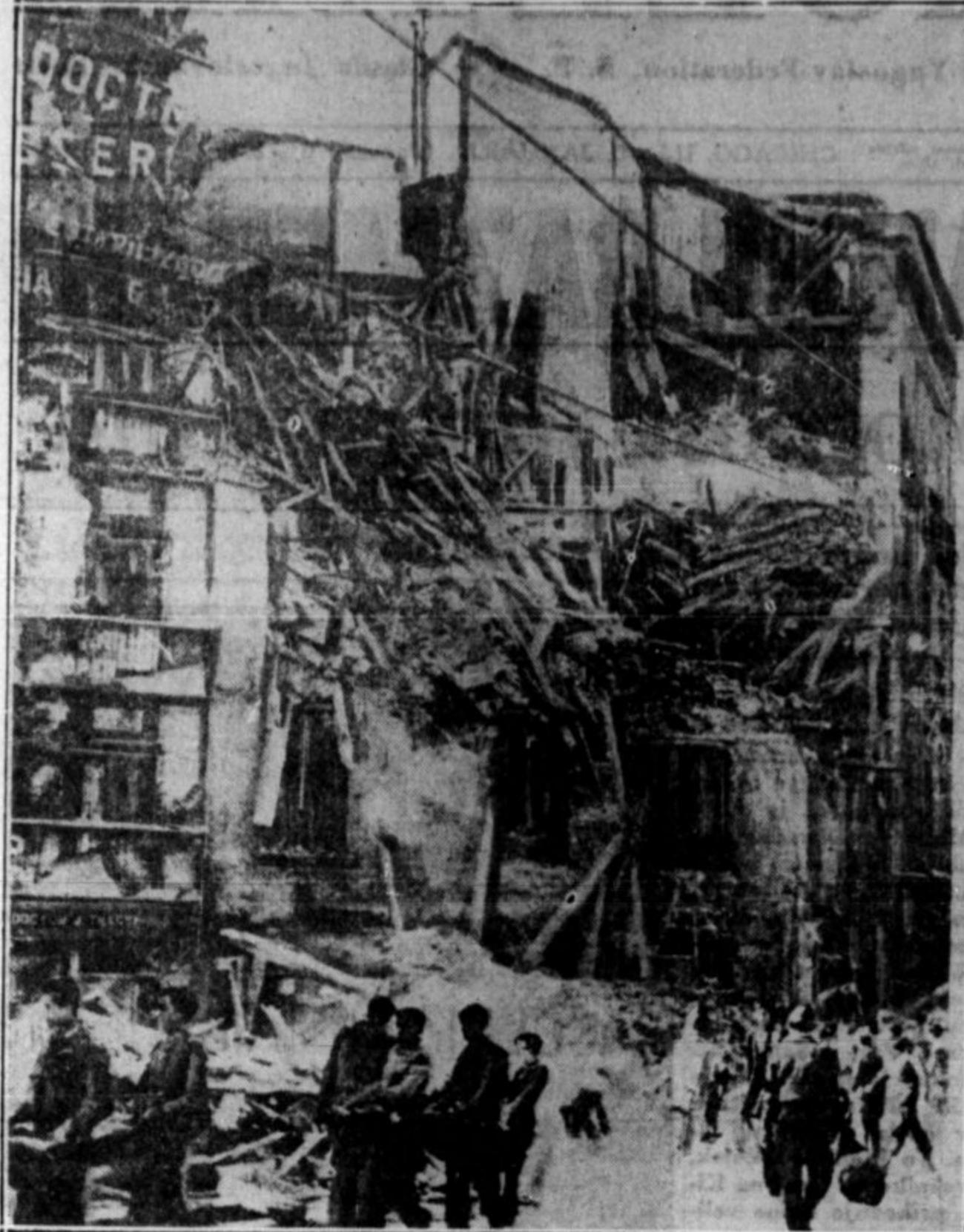
Kapitalizem v Franciji in v Angliji simpatizira s Hitlerjem in Mussolinijem, ker sta zatrla unije in delavski tisk ter rešila kapitalistom imovino, ki bi jo inače izgubili v preteči socialni revoluciji.

Vzlic temu bi bilo nesmiselno, če se bi delaveci zaleteli v nov ekstrem in začeli vpti le o nasilnem preobratu. Demokracija je danes za delavski razred prav tolikone vrednosti, kakor takrat, ko je v borbi zanj prelivalo krije po ulicah evropskih mest. Le kapitalizmu je postala — nevarna. Zato se je odločil za nasilne metode in za odkrito podpiranje fašizma. S tem dejstvom moramo računati in usoglašati i naš boj s stališča, da se kapitalizem v bodoče ne bo omejl v naporih za obranitev svojih privilegijev samo na volilne boje in na rušenje delavskih stavk.

Kislo grozdje

"Jaz bi bil Madrid že okupiral, če bi ga hotel najprvo razrušiti, toda rajše odlagam, ker ga hočem vzeti nepokvarjenega." Tako je pojasnil poročevalcem svojo zagato general Franco, ti pa so se v listih nato ponorevali, da je v Madridu razbil kolikor je mogel in pobil toliko ljudi, kolikor so jih mogli njegovi topovi in aeroplani, poslani iz Italije in Nemčije, zateci. Velik del Madrida je v razvalinah, ampak general Fran-

KAJ POČNE FAŠIZEM Z MADRIDOM?

General Franco je ameriškim in angleškim časnim karskim poročevalcem dejal, da ni vzel Madrida zato, ker ga noči porušiti. Zato ga le "oblega" (zdaj šesti teden). Pobožni fašistični poveljnik je govoril, kakor akko bi hodil maček okrog vrle kaže, ali pa lisica okrog previsoke ograle. Dejstvo je, če bi on mogel vzeti Ma-

rid, bi ga vzel takoj ko so njegove čete dospele tik njega. S svojimi topovi in aeroplani je storil mestu toliko škode, kot jo zmogel. Dokaz je gornja slika, poslana iz Madrida. Ob enem je pobil na stotine žen in otrok, kar je seveda po novih "božjih" zapovedih izredno priznavano kričansko dejanje...

KAKŠNA NAJ BO ARMADA V DEMOKRATIČNI DRŽAVI?

Spanija nas uči, da se vlada na vojaštvo ne more zanestiti, da niso poveljniki armade enakega prepirčanja kakor ministri. Španija je imela do prizetka sedanje civilne vojne buržavno republikansko vladovo. Plačevala je generale in častnike, kakor jih je plačevala prej monarhična vlada. Toda dočim so bili zvesti prejšnji monarhiji, so zdaj skrivoma kovali naklape za strmolagljivavo vlade, ki je prišla na krmilo z demokratičnimi sredstvi, to je, po volji večine ljudstva. Ko so udarili, je armada šla z njimi na slepo povojje in namerila strojnice na španski narod.

Dogodki v Španiji so torej priča, da vojaki ubogajo svoje poveljnike, bodisi da jim ukazujejo boriti se za vlado ali proti njim. Španski generali so iz monarhične, reakcionarne klerikalne šole. Republikanski redim se jih ni znal otresti in zdaj se generali otrešajo republikanskega režima.

Nekaj sličnega smo opazovali v Avstriji. Dollfuss ne bi nikdar zmagal brez pomoči armade. Skrbel je, da so bili poveljniki na njegovi strani, kajti vedel je, da bodo soldati streljali v kogar jim bo ukazano. Taka je vojaška disciplina.

O vprašanju — kdo in kako na kontrolira armado — je v delavskem gibanju v Evropi danes mnogo razpravljanja. Biro delavske-socialistične internacionale je o tem problemu razposlal časopisu že mnogo člankov. Enega izmed teh je priobdila v izčrpu mariborska Delavska Politika, ki je zaradi cenzure v Jugoslaviji preveden silno oprezno, ampak je kljub temu zanimiv. Glasi se:

"K diktaturam vojaških kast.
Brige inozemstva

V današnjem razvoju sta načelne važnosti izjavi francoskega socialističnega gibanja in angleške delavske stranke, ki obe povdarijata, da je prva načela vsake narodne vlade, da vzgoji svojo vojsko v demokratičnem duhu in da jo demo-

O naši vojski pa je znano, da stoji izven vsake politike in politične kombinacije."

Značilen v "Delavski Politiki" je zadnji stavki, v katerem "ugotavlja", da "jugoslovenska armada stoji izven vsake politike". Prav narobe je res? Brez dobrohotnosti generalov v Beogradu ne bi noben režim dolgo trajal. In če se bi nad ministri, ali pa magari nad kraljevsko hišo, poveljujoči očincirji razjezili, pa bi storili z njimi nekaj sličnega kot svoječasno s kraljem Aleksandrom Obrenovićem in njegovim ženo Drago. Če se še spominjate, da officirji udriči v njuno spalnico, ju ubili in nato njuna trupla treščili skozi okno na dvorišče kraljevskega dvorca.

Zgodovina nas uči, da se mora delavsko gibanje brigati tudi za armado, kajti te odločujejo, kadar je boj zares, in odločavajo bodo v prilog delavstvu, kadar bo delavstvo poskrbelo, da bodo officirji prežeti z našo filozofijo.

Zgodovina nas uči, da se

KOMENTARJI

V slovenskem časopisu v Ameriki je bilo prošlo leto veliko prerekanja — največ o krog točke, ali smo, ali nismo cerkveni ljudje, in zakaj smo cerkveni ljudje. Ne ena ne druga stran ni profitirala s takim bojem.

Dobra stran civilne vojne v Španiji je, da je primorala klerikalizem pokazati svojo pravo barvo. Ves, kolikor ga je, hlapčuje Mussolini in Hitlerju.

Ako bi napredni Slovenci delali združeno in smotreno, bi lahko imeli marsikaj, kar danes nimamo. Tako pa — ali napredujemo, ali ne napredujemo?

Z demokratično Nemčijo sta pometale Francija in Anglija. Tolovaju Hitlerju pa nudita koncesijo za koncesijo in mižita, ko pred njunim pragom traga pogodbe in se jima izvajalno v obraz.

Pacifizem je lepa reč, ampak Hitler, Mussolini in Franco ne verujejo v lepe reči. Glašavnica je veliko boljše sredstvo, ampak fašizma se z njo ne premagalo. Evropska socialna demokracija, ki je bila tradicionalno pacifistična, to uvideva. Delavstvo v Španiji se tega zaveda in že šest mesec uspešno odbija fašistični napad. Nemške socialdemokrate in komuniste pa je pokopal bratomorji boj in pacifizem. Demokracijo so branili z glasnicami, dasi so posevovali silo, in dobili so Hitlerja.

V Španiji se gode čudne reči. Pred meseci so listi poročali — tako piše Ameriški Slovenec, da je bil jezuš Vitorio ubit. Njega in druge njegove duhovne sobrate so namreč španski komunisti obozili v smrt in jih ustrelili. Tudi "father" Vitorio je obležal ranjen in se delal, kot da je ubit. Nato pa je vstal in zbežal. Javil se je v Bellengu v Italiji in sporčil, da veste o njegovi smrti niso resnične. Druga zagonetka je, kako je mogel ostati v Španiji toliko časa! Saj je bil jezuški red razpuščen kmalu po padcu monarhije in njegovi člani so se umaknili večinoma v Italijo in Zed. države. Zdaj pa kar naenkrat, "jezuiti osojeni od komunistov pod puščami", oddana je vanj salva, jezik pade kakor ubit, nato pa

halo, v tek v oddaljeno Italijo, kjer živi srečno in mirno in moli za zmago mohamedanskim Murov in "arijskih" Murov (Nemcev) pod poveljstvom krvoloka Franca. Še se gode čudeži!!

Ameriški družinski koledar 1937 je knjiga, ki jo vam toplo priporočamo

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE

ZA LETO 1937

ŠTIRI LEPE KNJIGE SAMO \$1.25

V zalogi imamo še nekaj knjig Cankarjeve družbe za leto 1936—PET knjig—597 strani—\$1.40.

OBE SKUPINI SKUPAJ (devet knjig) \$2.50

AMERISKI DRUŽINSKI KOLEDAR za leto 1937 je knjiga, ki je dobila splošno priznanje kritikov in čitajoče publike. Če ga še nimate, naročite si ga. Stane vezan v platno 75 centov.

"CRADLE OF LIFE" je najnovješja knjiga pisatelja Louis Adamiča. Stane \$2.50. V zalogi imamo tudi druge Adamičeve knjige, kot "Dynamite", "Laughing in the Jungle", "Grandsons", in v slovenskem prevodu "Smeč v džungli". Naročite si te knjige iz naše knjigarnice. Vredne so, da jih čitate, ob enem je tako priznanje pisatelju tudi gmotne vrednosti, kajti od same slave ne more nihče živeti.

Veliko se prošlih par let piše o Ivanu Cankarju. Naročite si knjige, ki jih je napisal. V Zed. državah jih širi knjigarna Proletareca. Nihče ne more širiti idej velikega pojavnega pisatelja Ivana Cankarja bolj kot njegove knjige.

Največja slovenska knjigarna v Ameriki je KNJIGARNA PROLETARCA. Kadar naročate bodisi slovenske ali angleške knjige, obrnite se nanjo.

PROLETAREC, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

A. SERAFIMOVIC:

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Prevel iz rukopisa za "Proletarca" ANGELO CERVENIK

(Nadaljevanje.)

Eno uro pozneje je stal pred hišo, kjer je bil nastanjen štab, avto. Sončni žarki so risali na obeh strojnicah, montiranih na avtu, dolge sence. Prva strojnica je gledala naprej, druga nazaj. Šofer, ki je bil oblečen v bluzo, vso blešeče se od olja, je molčal, kar molčijo skoraj vsi šoferji, in se vrtel okrog motorja ter ga natančno pregledoval. Selivanov in dvoje vojakov, ki sta bila videti mladostna in brezskrbna, so čakali. Globoko v očeh se jim je zrcalila skrita napetost.

Motor je začel sopihati, nato pa je s krepkim potegnjil voz naprej, nakar je avto zdrvel, presekal zrak, se vedno bolj in bolj zmanjševal, dokler se ni zmanjšal do obsega drobne pikice. Napisled je popolnoma izginil.

Brezstevilne gruče, neskončno dolge vrste voz, neskončne procesije konj so se pomikale dalje. O avtu niso nič slutile. Pomikale so se neprehenoma naprej ter so gledale v sinjo daljavo včasih obupno, včasih upajoč.

XXXVIII.

Veter brije. Vaške hiše, topoli, pletene ograje, doljne cerkev drvijo mimo. Konji in druga živina, ki se pase po naselbinah in v bližini vasi, ne utegnejo niti očitovati strahu, marveč gledajo naokrog ter vidijo samo divjih, po cesti valeči se oblak prahu in nekako slamnatih bilik, ki se počasi spuščajo na tla.

Kozakinje majejo z glavami:

"Zblazneli so. So beli ali rdeči?"

Kozaki oddelki in patrole se dvije drvečemu avtu umikajo. V prvem trenutku ga držijo za svojega. Kje bi se vendor upali zaiti rdeči tako globoko v sovražno šum? Ce so pa pozneje le podvomili ter dvakrat, trikrat za njim ustrelili, je vedno bilo že davno prepozno! Slišali so po navadi le še oddaljeno bučanje motorja.

Tako žre ob bučecem in žvižgajočem vetro avto kilometr za kilometrom, tucat kolimetrov za tucatom kilometrov. Ce bi motor obstal, ce bi počil obod, bi bili izgubljeni! Strojnici čuječi gledata naprej in nazaj.

Auto je drvel vedno bolj satansko, je šumeč bobnel in očitoval obupno dihanje s pritajenim tuljenjem. Ko so pridrveli do kakšne reke, jih je vselej obšla groza, kajti po navadi so štreli kvíšku zlomljeni tramovi razstreljenih mostov. Morali so se obrniti ter se voziti ob reki, voziti se po kdo ve kako dolgem ovinku, dokler niso tu ali tam naleteli na kakšen most, ki ga je prebivalstvo zgradilo za prvo silo.

Ko se je bližal večer, so opazili v daljavi zvonik sredi neke obsežne vasi. Vrtovi in topoli so se jim vedno bolj bližali. Bele pike vaških kočic so postajale vedno številnejše.

Eden izmed vojakov je zdajci zavrskal in se obrnil proti drugemu. Njegov obraz se je popolnoma spremenil.

"Naše čete!"

"Kje? Kje? Kaj ti ne pride na um?!"

Niti tuljenje bobnegača motorja ni moglo preobneti njegovega glasu.

"Rdeči! Naši, rdeči!"

Selivanov se je, da bi ne bil pozneje razočaran, dvignil z zolvilnim izrazom v obrazu:

"Hura-a-a-a!"

Proti njim je jahala večja patrola. Trakovi na kapah so se jim rdečili kakor mak.

Hkrat je mimo njihovih ušes zažvižgal znani jom oster žvižg:

Dsi-i-i... dsi-i...

Kakor oddaljeno šumenje muh. Tudi iz vrtov izza koč so jih pozdravljali streli.

Selivanovo srce je vztrepetalo. Smrt od lastnih ljudi! Dvignil je kapo, začel je matati ter kričati z zvonkim, prediračočim glasom:

"Prijatelji smo... prijatelji smo!"

Smešno! Kakor da bi bilo mogoče spričo drvečega avta kakšno besedo razumeti! Po bliskovito je pomisliš na to ter zgrabil šoferja za ramo:

"Stoj... stoj! Zavri!"

Vojaka sta skrila glavi za strojnici. Šofer, cigar obraz je v teh dveh, treh trenutkih neverjetno omržavel, je zavril voz, ki se je ves

zavil v dim in v prah. Vsi so se zvrnili naprej. Dve krogli sta udarili ob voz.

"Prijatelji smo, prijatelji smo!" so tulili vsi štirje.

Streljanje se je nadaljevalo. Patrola je vzela karabinko z ram in je drvela nekoliko oddaljeno od ceste, da ne bi ovirala strelec, ki so obstreljevali voz z vrtov. Tudi patrola je medtem, ko je jezdila, streljala.

Skokomr so prijezdili pred avto. Tucat votlin je zrlo proti četvorici. Nekoliko konjikov, ki si jim mogel z obrazov brati strah, je poskakalo s konj.

"Roke kvišku! Roke proč od strojnic! Izstopite!"

Drugi, ki so pobledeli, so tulili:

"Pobjeji jih! Čemu čakate? Ali ne vidite, da so častniki?"

Vojaki so potegnili iz nožnice sablje, ki so se zalesketale v žarkih zahajajočega sonca.

"Končano je!" Selivanov, oba vojaka in Šofer so jadron skočili z voza. Čim so vsi štirje stali med vzburenimi konji, lesketajočimi se sabljami, pred puškami, naperjenimi na njihove prsi, so se jezdeci takoj potolažili. Strojnici sta bili pri njih povzročili takšen bes.

No, zdaj pa je prišla vrsta na potnike z avta; zdaj so le-ti začeli na vse kriplje preklinjati:

"Ali ste zblaznili? Ali imate oči na zadnjici? Poglejte si vendor najprej naše papirje! Kmalu bi nas bili vse štiri pobili! Potem bi bilo prepozno!"

Konjiki so bili presenečeni:

"Kdo ste?"

"Kdo smo? Najprej vprašajte, potem streljajte! Peljite nas k armadnemu štabu!"

Konjiki so zopet zajahali konje in odgovorili:

"Kaj pa naj napravimo? Prejšnji tened je pridrvel nad nas prav takšen avto ter nas zasul z ognjem iz strojnic. Kakšna panika je bila nastala! Komaj, komaj smo jih ukrotili! Vsedite se v avto!"

Vsi štirje so zopet sedili v avto. K njima sta sedla še dva konjika. Ostali so jih obkolili; v rokah so držali karabinke.

"Sodruži, svojemu aytu pa kar čvrsto pritegnite vajeti! Drugače vam ne bomo mogli slediti. Konji so upehani."

Prišli so k vrtovom ter zavili na cesto. Vojaki, ki so jih srečevali, so se ustavliali in so dejali:

"Pobjeji jih! Kam, vrava, jih vlačite?"

Večerni, še topli žarki so risali čudno dolge poševne sence. Nekje so donele pijke pesmi. Skozi drevje so zjala razbita okna izravnih kmečkih hiš. Na cesti je ležal crknen konj, ki je razširjal oster, slab in neznošen duh. Vseposod je ležalo po nepotrebem raztrošeno seno. Izra ograj so s sadnega drevja štrele pohabljeni in gole veje.

Pred štabom so obstali. Štab je bil v veliki hiši, v hiši vaškega župnika. Med bohotno razraščenimi koprivami ob vhodu v hišo sta smrčala dva pijana vojaka. Pri baterijah na vaškem trgu so se vojaki igrali — glavo ali orla... .

Gruča ujetnikov s svojimi spremiščevalci vred je stopila pred poveljnike.

Selivanov je pripovedoval z glasom, ki je bil zavoljio sreču razburjen, o bojih z Gruzinci, o bojih z Kozaki, skakal je s predmeta na predmet; nobenega predmeta ni do konca obdelal.

... Matere... otroci so za lakoto umirali. Koliko voz se je strmolagivilo v globeli! Ne enega naboja nismo več imeli... Z golimi rokami smo se bojevali...

Zdajci pa je umolknili. Poveljnik je namreč negibno sedel, si vihal dolge brke, se glasil po bradi in ga čudno ter mrzlo gledal.

Tudi drugi poveljniki — sami mladi, od sonca obzgani obraz — so stali ali sedeli okrog njih. Njihovi obrazni so bili kamneni, mrzli. Poslušali so ga, a na obrazu jim ni zadrgetal niti en živec.

Selivanov se je čutil, da mu je udarila kri v vrat, v tilnik, v ušesa. Umolknil je, ponudil poveljniku svoje papirje in hripavo spregovoril:

"Tukaj so papirji!"

(Dalje prihodnjič.)

'NESRECE SO REVEZEV OBISKOVALKE...'.

Koncem decembra se je dogodila v neki stanovanjski hiši v Philadelphia eksplozija in njej je sledil požar. Hiša je bila natrpana s stanovalcem. Šest izmed njih jih je zgorelo, mnogi so dobili nevarne opekline, ali pa so bili ranjeni med rušenimi se stenami. Taka je usoda tistih, ki grade bogata.

stanova, sami pa žive najubožnejši način življenja. Nesreča ter bolezni jih spremljajo doma in na delu, kadar ga imajo.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Newburgh, O. — Joseph Le- staneta včlanjena v Prosvetni ver je poslal 2 naročnini in obračun za oglase v koledarju.

Burgettstown, Pa. — Anton Stih se je spet zglasil s tremi naročnini, zraven pa prilожil obračun za oglase v koledarju; isto je storil Ch. Chuck. Stih pravi, da so z agitacijo potekoči, toda za obupati ni. Nadaljeval bo z njo klub vsem zaprekam.

Detroit, Mich. — Joe Korsic je poslal 4 naročnine in \$24.45 v podporo španskim bojevnim proti fašizmu, toda za obupati ni. Nadaljeval bo z njo klub vsem zaprekam.

Cleveland, O. — Anton Janikovich je naročil še 50 koledarjev (ne po letih) agitator Frank Stih je razprodal prvo založbo koledarja in naročil nadaljnje izvode.

Bridgeport, O. — Jos. Snay je poslal 8 naročnin, naročil še 10 koledarjev in eno skupino knjig Cankarjeve družbe. Glede koledarjev pravi, da jih ni bilo že dolgo tako lahko pridobiti.

Lisbon, O. — Jacob Bergant je poslal obračun za prodane koledarje in zraven priložil 3 naročnine na list.

Strabane, Pa. — John Terčelj je poslal 2 naročnini ter naročil še 10 koledarjev za Johna Troho. To je že drugo razprodalo.

Bridgeport, O. — Anton Zornik, kot izgleda, noče zaostati z rekordom prodanih koledarjev, ki ga je dosegel lansko leto.

Razprodal jih je namreč 225 izvodov. Naročil je nadaljnih 50, in ko te razprodaja, se zopet oglasi. Naročil je tudi nadaljnih pet garnitur knjig Cankarjeve družbe.

Herminie, Pa. — Anton Zornik, kot izgleda, noče zaostati z rekordom prodanih koledarjev. Pravi, da sluti, da kar so jih klubi naročili, so že razprodani, koledar pa zaslubi, da se ga razpeča precej več.

Saj je to edini koledar, ki ga izdajajo delavci za delavce.

Moon Run, Pa. — Michael Jerala je poslal 3 naročnine in pravilno spet zraven priložil 3 naročnine na list.

Pueblo, Colo. — Frank Boltezar je naročil še 2 koledarjev. Prvo zalogo sta Frank Pogorelec in hitro razprodala.

Prosvetna matica. — Te dni smo začeli razpošiljati knjige Prosvetne matic, katerih bo poslanih okrog tri tisoč pet sto. V prihodnjih par dneh pa pošljemo vabila na pristop k tej ustanovi vsem društvenim naprednjim jednot in zvezam, kajtudi tudi raznimi kulturnimi društvom. V letu 1936 je bilo včlanjenih v Prosvetne matici okrog 180 organizacij, kar je bilo v zgodovini Maticice najvišje število. Upam, da bo v tekom letu še večje, kar bo v pomoč naši skupnini stvari na kulturnem polju.

O voščilih

Prejel sem precej voščilnih kart, ampak jaz nisem od zadnjih praznih nikomur nobenemu poslat. Zame pač taki časi. Vsem, ki so se me spomnili, iskrena hvala. — Nace Zembriger.

Aliquippa, Pa. — Geo. Smrekar je naročil še 6 koledarjev, zraven pa poslal \$1 v tiskovni fond lista. Poroča, da društvo "Sokol" in št. 122 SNPJ o-

NAVAL SVETOVNE REAKCIJE PROTI VLADI, KI PREDSTAVLJA IN BRANI KORISTI OGROMNE VEČINE NARODA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

šla na krmilo z ustavnimi sredstvi v tolkiški meri, kot je med takim ljudstvom, kakor je špansko, sploh mogoče...

Dalje piše "Tribuna" v istem uredniškem članku, da ima španska vlada prav toliko moralne pravice, da si išče municipio v inozemstvu, kakor jo je imela Lincolnova administracija v ameriški civilni vojni. Lincoln je zmagal, ker so mu razne države v Evropi dovolile kupovati v njih municipio in druge potrebujočine, dočim so druge pomagale južnim državam, katere so se hotele odcepiti od ameriške Unije in si ohraniti privilegij telesnega suženjstva. Ampak pomoč, ki jo je dobil v inozemstvu Lincoln, je bila veliko izdatnejša in je koncem konca zmagal.

V Španiji je obratno. Ustavna vlada je deležna prav malo direktnih pomoči, vendar pa v toliki meri, da se je obdržala in onemogočila fašizmu uspešno poplavno dežele. Fašistični velvilenik general Franco pa je naobratno imel od vsega početka pomoč Italije, Nemčije, španskih bogatašev, reakcionarnih tovirov v Angliji in cerkv. Vrh tega so ga podprtli mnogi kapitalisti v Južni Ameriki, v Franciji in drugje.

Zunanjia pomoč odločuje na obeh straneh

Ce bi bil Abraham Lincoln v enaku neugodnem položaju, bi civilna vojna prejkone izpadla v korist sužnjedržev in zgodovina v severni Ameriki se bi drugače sušila. Zmago v ameriški vojni je torej odločila zunanjia pomoč, dasi se to zgodovinsko dejstvo le malokdaj poudarja. V armadi severnih držav so bili francoski, nemški, poljski in drugi poveljniki ter vojaki, kakor so zastopani danes v španski republikanski armadi in na drugi strani Nemci, Italijani, Irki in Muri v

Problemi revolucionarnega socializma

Spisal Haim Kantorovitch. — Prevod Anton Garden.

(Marsikak dobro misleč delavec rad vpraša, zakaj ni enotnosti v vrstah razredno zavednega delavstva? Zakaj si socialisti in komunisti stote nasproti? Zakaj je v ameriški socialistični stranki prišlo do razkola? Zakaj ni evropsko delavstvo preprečilo razvoj fašizma? Predvsem v Nemčiji, kjer je bilo mogočno delavsko gibanje, orientirano v razrednem smislu, toda je pred Hitlerjem kapituliralo brez boja in se sesulo kakor hiša iz kart? Zakaj to? Zakaj ono?

— Vprašanje, važnih vprašanj nič koliko.

O vrsti važnih vprašanj in teoretičnih diferencah med desnicarskimi in levicarskimi socialisti na eni in komunisti na drugi strani mojstversko razpravlja vodilni marksistični teoretik Haim Kantorovitch. On se je v ameriškem socialističnem gibanju pojavil šele zadnjih leta, ko je pred petimi leti družbi par enako mislečih sodrugov priseljal American Socialist Quarterly, sedaj American Socialist Monthly. Zrasel je v socialističnem gibanju v Evropi in bil ves čas bivanja v tej deželi aktiven kot predavatelj in člankar med židovskimi delavci in poslednja leta tudi med ameriškimi socialisti. Več let je bolehal na proletarski bolezni sušici in ji prošlo jesev končno podlegel v najlepši starosti nekaj nad 40 let.

To razpravo, ki je prvotno izšla v American Socialist Monthly, je spisal v sanatoriju. Zdaj je izšla v brošuri. Kdor jo želi čitati v angleškem originalu, jo lahko dobije v uradu S. P. Objavljana bo v Proletarju serialno in je vredna, da ji vsak čitalnik pazno sledi in študira. Ko jo bo prečital, mu bo bolj jasno, zakaj je prišlo do razkola v socialistični stranki, zakaj se kapitalist oklepa fašizmu, kaj je naloga delavstva in po kakšni poti je mogoče priti v socializem. — A. G.)

Naslednje pismo nekega srodruga, ki je v preteklosti veliko delal za socialistično stranko, je tako reprezentativno glede ideološke konfuzije, ki vlada v nekaterih delih naše stranke, da je vredno javne diskusije. Izpustivši nekatere osebne stvari, se pismo glasi:

"Skoraj ni potrebno omenjati, kako težko se mi je ločiti od Tebe po tolikih letih skupnega boja za iste ideale in za isto stranko. Toda priznati moraš, da je Tvoja, ne moja krivda. Ti si se spremeni. Jaz se nensem. Jaz sem v hom vedno ostal socialdemokrat, Ti pa si zapustil socialdemokracijo.

Jaz se že držim starega idealista: demokratičnega socializma. Ti pa si ga zamenjali za teorijo revolucije in diktature. Jaz je vedno verujem, da je naša naloga služiti uniskemu gibanju, ti pa ga hočes kontrolirati.

Priznati mi moraš, da je pred nami edino važno vprašanje, kako organizirati masno socialistično stranko v Ameriki, ali kar pomeni isto: kako doseči mase ameriškega delavstva z našo socialistično poslanico. Ne morem si predstavljati, da misliš Ti doseči te mase s pisanjem člankov in predavanji o revoluciji, diktaturi itd. Ako bi mogli nekaj časa pozabiti te čisto teoretične probleme ter se posvetiti organiziranju delavcev za njih vsakdanje potrebe in zahteve, tedaj sem gotov, da bi bili veliko upoštevnejši v naši težki napovedi. — A. S."

Argumenti A. S.-a niso originalni in so torej reprezentativni. Podebne argumente je že vsakdo slišal na naših sejah in jih čital v našem tisku. Naslovjeni so mi bili osebno popolnoma slučajno. Ti argumenti niso naperjeni proti posamezniku; naperjeni so proti veliki in rastoti skupini revolucionarnih, ali da se poslužim ameriškega izraza, proti skupini militantnih socialistov. Posvetimo se torej tem argumentom in jim napravimo konec enkrat za vselej.

Kaj je socialna demokracija danes?

Zadnje čase je med nekaterimi ameriškimi socialisti nastal občaj, da se nazivajo socialisti. Ko je bila socialna demokracija živa, aktivna in naraščajoča sila, je bila beseda socialna demokracija precej nepriljubljena med ameriškimi socialisti. Kdor je bil tedaj nazvan za socialističnega namesto socialista, se je to zgodilo v zaničevalnem, ali v najboljšem slučaju v ironičnem smislu. Beseda je posnela neamerikaniziranega socialističnega, "ki se je vedno ukvarjal z evropskimi teorijami." Šele zadnje čase so se ti ljudje, ki so nekdaj izražali, da so namerjani nazivati to zaničevanje, pričeli nazivati za socialistične.

Ako je kdo lahko socialistični, ki sprejme vse, kar drugi socialistični sprejemejo, tedaj je beseda izgubila vsak pomen. Popolnoma prazna je. Ko sodruž A. S. pravi, da je socialistični, tedaj pojasni samo to, da ni komunist. Toda niti od daleč ne pove, kaj je.

Ako posameznik lahko radi to nejasno in zdaj brezpostopno besedo, ne sme biti to dovoljeno kakšni stranki. Nobena stranka ne more sloveni na popolnoma negativni bazi antikomunizma. Vsaka stranka mora v prvi vrsti sloveni na pozitivnem programu.

Postala jim je beseda, katero izgovarjajo z gnušom in zaničevanjem. V komunistični literaturi najdeste, da je znakoma socialistična demokracija pripeta na Karla Kautskyja in Johna Deweyja, na Otto Bauerja in Arthurja Hendersona, na Leona Bluma in Bertranda Russella, na George Plehanova in Abrahama Cahana. Pravijo, da se je še celo Trotsky obrnil k socialistični demokraciji. Beseda, ki se rabi tako ohlapno in brez vsake diskriminacije, izgubi več pomen.

Kaj je bila socialna demokracija?

Do izbruha svetovne vojne je imela socialistična demokracija zelo specifičen in dolochen pomen. Pomenila je isto kakor marksističen socialismus. Obe besedi sta se istovetili. Bili so tudi nemarksistični socialisti, toda se niso nazivali za socialistične demokrate. Nemarksistični socialisti v Rusiji so bili poznanici kot socialistični revolucionari. Nemarksistični socialisti v Angliji, ki so bili organizirani v neodvisni delavski stranki, se niso nikdar nazivali za socialistične demokrate. Na drugi strani se je majhna skupina marksistov v Angliji pod vodstvom M. Hyndmana s ponosom nazivala socialistične demokrate.

Dalje prihodnjic.

To in ono

Cleveland, O. — Družinski koledarji gredo izpod rok kar "hot cakes". Saj tako poproti popotnik Jankovich. Tudi Mrs. Jankovich jih je že precej razpečala.

Theresa Gorjanc je rekla: "Provizija znaša dolar in prispevam ga Proletarju."

Enako je storil Frank Michelich, ki je tudi prispeval dolar.

Prihodnja seja kluba se vrši v petek 8. januarja, in to radi tega, ker je bil na naš regularni datum novoletni praznik.

Veselični odbor bo priporočal klubovi seji, da prispeva od preostanka zadnje zabave \$5 klubu 32. warde v priznanje njegovim delavcem na veselicu, \$5 v pomoč španskim delavcem, \$15 soc. stranki v Ohiu in \$25 Proletarju. Mi se nadajemo, da bo članstvo na seji to pripočelo odobrilo.

Prošlo nedeljo se je vršila soc. konferenca za nominiranje kandidatov v urade mesta Cleveland.

Naš znani dopisnik Frank Barbic je še vedno bolan. Obiskal sem ga in pravi, da ga muči revmatizem "kot sto hudičev". Je res neprijetno, a drugače si je ohranil svoj stari humor. — Poročevalec.

Seja odborov JSZ

Seja odborov JSZ, ki se bo vršila v SDC v Chicagu v četrtek 7. januarja, bo zelo vredna. Vsi člani in članice se je naj gotovo udeleže.

40-urni delavnik na železnicih v Kanadi

Na kanadskih državnih železnicah je bil s 1. januarjem uveljan tirideseturni delavnik na teden.

PRIRODNI IN CLOVEŠKI RUEILNI ELEMENTI

Nekaj potres, ki se je dogodil v republiki El Salvador, je porušil veliko domov, poškodoval nešteto drugih in ugonobil v razvalinah veliko življenj. Ni je sile, ki bi bila jačja, kot so naravnii elementi, kadar se sproste in izdivajo. Vendar pa je človekova sila vžiči fiziči pred dobrim pol letom.

IZ KANSASA

Kot je razvidno iz raznih poročil, gre Koledar tudi letos dobro izpod rok. Je pač to knjiga, za katere se je vredno potruditi, da se jo spravi med delavsko ljudstvo.

Po tukajšnjem premogovnem okrožju smo skozi zadnjih 7 let razpečali navadno vsako leto od 75 do 90 iztisov koledarja. Letos smo jih prodali precej več. Naročili smo jih 120 in so že vsi razprodani. Ker je letos v koledarju še posebej precej zgodovine naših kansaskih naselbin, se ložje prodajajo. Marsikateri vidi na starci sliku svoj obraz, kakršen je bil pred 25 leti, pa vzdene knjige. Ampak v zelo mnogih hišah najdeš cel kaj raznih izgovorov, med drugim, da "nič ne čitamo, to je potrata časa in denarja za take stvari." S težkim srcem rečeš "good bye" ko odhajaš.

* * *

Naši suhači se zopet pripravljajo na križarsko vojno. Ta mesec se namreč prične zasedanje kansaske legislature, od katere hočemo, da prepove še to, precej nedolžno pivo, ki je zdaj dovoljeno. Vse, kar je močnejše kot voda, mora biti "tabu" v Kansasu.

Ko je oče dajal sinu "lepe nauke" na pot, mu je tudi naročal, da naj se ogiblje močne pijače. Sin si je pa tolmačil, da najmočnejša je voda, ker močneje kot voda, mora biti "tabu" v Kansasu.

Staro leto je za nami in naši računi so zaključeni, toda dividende ni, namreč ne za nas. Ne vem, kako dolgo bo delavstvo še pri volji trpeti takе razmere. Čas bi že bil, da se bi zavedlo, da bi se zdramilo in se organiziralo za svojo politično akcijo.

Zadnje poletje sem v Lava Hot Springu v Idaho opazoval čebele, kako so pridno znašale skupaj nabran slad in ga spreminjale v med. A med njimi so bili tudi troti. Nekega dne so se čebele skupno zapodile proti njim in jih pokoncale. Mislim sem si: "Tele čebele imajo več pameti kot akor človek." Storitev je redi človek trote, pa se jih ne zna otresti!

Delavci, zavzemimo se, da bomo v letu 1937 vsi čimbolje organizirani in unijah in politično, in delovali rok v roki za korist vseh. Združeni bomo zmagali. Če pa ostanemo razdrženo, ne bomo se deležni boljše bodočnosti.

Anton Tratnik.

* * *

Vreme, to pa to! S tem se pa v Kansasu lahko postavimo!

Mraza do sedaj, ko to pisem, še nismo imeli. Najnije je bilo parkrat 15 nad ničlo. Trate so še vedno lepo zelene in regrat v cvetju. Vse veliko lepo izgleda kot zadnje poletje, ko je bilo vse požgano.

Kronikar.

* * *

Kolektivna pomoci brambovecv Španije. — Razpečevanje Amer. družinskega koledarja

Kemmerer, Wyo. — Ko smo prejeli naročeno število Ameriškega družinskega koledarja, so šli v denar kakor "hot cakes". V vsaki hiši, kamor smo prišli, so si ga naročili. Tako je tudi prav, kajti delavstvo naj podpira le delavsko literaturo. Letnik 1937 Ameriškega družinskega koledarja je spet bogato ilustriran in resnično vredna knjiga, da je naši ljudje čitajo. Vreden je trikrat tolklinke vsote, po kateri se prodaja. Citatelji, sezite po njemu, ne bo vam žal! Sodelujte, da pride dobro čim prej med čim širše mase našega ljudstva.

Pri razpečevanju koledarja sem nabiral mimogrede tudi v sklad za delavce v Španiji. Na prednem delavcu sem v šali omenjal, da pobiram za sveče, da bolečevali za svete maše?

temu veliko jačja in bolj okrutna, ker je vztrajna. Vsi potresi, ki so se dogodili po svetu v novejši zgodovini, so ugonibili manj življenj in povzročili veliko manj gora, kakor pa civilna vojna v Španiji, ki so jo priseli fiziči pred dobrim pol letom.

IZ KANSASA

Ko si je "duce" s terorjem podjavil primorske Jugoslove, se je lotil Abesinije. Vatikan mu je pomagal v prvem in drugem slučaju. Kaj bi rekel o tem Gregorčič, če bi oživel?

Italija hoče postati velika in se raztezati od Črnega morja, daleč na sever in globoko v Afriko. Povod pa je v teh napovedih.

Bridgeport, O. — Dne 16.

jan. ob 7:30 zvečer priredi

društvo št. 4 SNPJ v Neffsu,

O., s sodelovanjem glasbeno

šole Excelsior Music Studio

pod vodstvom Victor Lisjaka

koncert v plesno zabavo.

Gotovo se še spominjate, ko so

učenci tega glasbenega zavoda

da dne 31. oktobra prvi na

Boydwillu. Mnogim so pri

šle solze v oči, ko so čeli lepo

slovensko petje iz mladih grl

deklinc in fantov.

Poleg pesmi v slovenskem,

angleškem in češkem jeziku

bodo na programu tudi umetni

ples, med njimi top dance in

kozaški ples. Po koncertu bo

plesna in prosta zabava.

Vse točke bo spremljala na klavir

Margaret Snay. Odbor društva

se bo potrudil, da bodo gostje

z vsem dobro postreženi in na

razpolago jim bodo tudi "pri-

stne kranjske klobase, impor-

tarice iz Cleveland".

Torej v soboto 16. januarja

se vidimo v Romičevi dvorani

v Neffsu. Vstopnice so po 25c

in jih dobite v Bridgeportu pri

Jos. Snayu in pri Mary Kosen

in Elm Grove, W. Va.

Slovenski delavski dom, Louis Korosec. — Zastopnik za Slovenski narodni dom, Franek Česen. — Zastopnik "Proletarca" John Plachter.

Na seji je vladalo dobro razpoloženje in izgleda, da so člani pri volji povečati svoje aktivnosti.

ANGELO CERVENIK:

"DVOJNIK"

ZGODBA VOJNEGA UJETNIKA

Nadaljevanje.)

Prestrela je zavest, da mora človek ubijati! Da mora biti samo številka ogromne armade, številka, ki jo kar tako izbrisuje iz ogromnega obsežka številk s krakom pripomočno: "padel".... "pogrešan".... da mora biti človek manj nego ušalištenca — ta zavest ga je vselej zabičala do blaznosti.

V poslednjem času pa se je spremenil. Začel se je batiti za življenje. Življenje mu je postalo v zadnjih dnevih nepopisno dragoceno. Postalo je ogledalo Heline sreče. Več nego samo ogledalo, postalo je izvirnene sreče. V sleherni njeni besedi je slišal trepet za svoja življenje, v slehernem njenem pogledu neomahljivo voljo, z zombi braniti njegovo življenje. Sam sebi se je začudil. Komaj, komaj si je bil podoben. V tem trenutku bi dal vse za svoje življenje. Pa čeprav bi bil samo fakin tam kje na Kitajskem ali v Tokiu ali na kateremkoli neznanem otoku sredi katergakoli morja. Zeleni bi biti kurjač na čezoceanskih parniku, žefel bi biti obiralci bombaža na prostranih mehkih poljanah, želel bi delati do onemogočnosti — vse trpeti, vse pretrpeti, samo da bi živel. Ljubil bi tudi najboljše življenje z ljubezni fa-natika.

Po življenju mu strežejo.

Vojna je poživaljenje človeškega čuvstva.

O. Franceschini, ki moram zavoljo tebe trpeti!

Nekoč te bo tvoje lastno ljudstvo obozido!

Zakaj tudi ti si dal prostovoljno svoj delež poživaljenju človeštva.

Ne verujem, ne priznavam, da ti moramo oprostiti twojo zabolodo zavoljo tvoje velike ljubezni. Ne morem priznati.

Zakaj je rekel Kristus na krizi?

— Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! —?

Ce je bil resnično bog, je v tem trenutku prenehral biti celo — človek!

Zakaj se ni resnično stresla zemlja, da bi bil postal Jeruzalem morje razvalin? Zakaj niso mrtvi vstali, da bi bili spregovorili živim besedo resnice, zakaj nisi stopil s križa velik strašen, maščevalen?

Zakaj nisi zanetil misli o večnem uporu? Zakaj nisi ustvaril nezmagljive falange tlačenih in izkorisčenih?

Že slikim Hela.

— Tako je moralno biti!

Ne morem, ne morem verjeti, da je tako moralno biti. Kdo ustvarja zgodovino?

Utrjen se je zleknil na poseljo.

Iščemo me, vem. Telefoni brijo, telefoni ropočajo: "Izdajalec... živega ali mrtvega... za vsako ceno!"

Stresel se je. Pot mu je obil celo.

Le zakaj me preganjajo? Ali sem komu kaj žalega storil? Tisti poddesetnik na primer? Zakaj ga je moral na-

NAROČITE SI NAJNOVEJŠO KNJIGO

LOUIS ADAMIČA:

CRADLE OF LIFE

(ZIBEL ŽIVLJENJA)

CENA \$2.50

V zalogi imamo tudi sledeče Adamičeve knjige:

LAUGHING IN THE JUNGLE... \$3.00

GRANDSONS 2.50

DYNAMITE 2.00

KNJIGARNA PROLETARCA
2301 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Pišite po cenik naše knjigarnice!

STARI "SPORT" BREZDELNIH "ODLICNJAKOV" OBNOVLJEN

Skoro v vsakem mestu — in Chicago ni izjem — se brezdelna gospoda ukvarja s čemerko, da si ubija čas, in da pride v "cajtinga". Na čikaški severni strani na primer obstaja klub, čigar snoter je kopanje v je-

zeru po zimi. Seveda se v vodi komaj omočijo, a prej so na "licu" mesta proti primerenemu bakšiju že pripravljeni časni fotografi. Rezultat obojih je na tej sliki, ki je bila sneta ob obrežju Michiganskega jezera koncem prošloga leta.

—

sam

pred

seboj

bolečine,

ki

je

silovito

terjal

solze

olajšanja,

bolečine,

ki

je

močnejša,

nego

njegova

samozavest

in

njegov

ponos.

Njegovo

bitje

je

raztrgalo

na

dvoje.

Naspro-

ti

stsi

dva

moža.

Prvi

tisti

davnji

je

bil

se

vedno

tak-

šen,

kakri

je

bil

nekaj,

a

bila

ga

je

samo

polovica.

Dru-

gi

pa

je

samo

trpel.

Trpel

je

bil

ter

je

bil

prepričan,

da

se

mu

čud

da

je

bil

vselej

s

te

vselej

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

LABOR PROSPECTS IN CONGRESS

By Joe Seidman, Labor Economist and Instructor at Brookwood Labor College

The 75th congress began its session this week. Those workers who supported Roosevelt and the Democratic party in the recent election are due for a rude awakening.

Now that the election is safely over and labor's votes no longer needed, Roosevelt is showing his true colors. The drastic slash in the WPA rolls is a case in point. Pious speeches on peace are indeed made in South America, but at the same time new war vessels are launched and authorized at home.

The bill that labor most desires is the 30-hour week measure. Yet this is not given the slightest chance of passage, though pressure from Roosevelt could force it through. Roosevelt will unquestionably oppose the bill, passively if not actively.

Labor's hopes of legislative gains at this session are dimmed by Roosevelt's growing belief that recovery has already taken place, and that prosperity is now at hand. For those who accept this belief, there is no further need of emergency measures, regardless of the presence of 10 million unemployed. Far more important to the comfortable is the reduction of expenditures so that the budget may be balanced.

For what can labor hope at this session? The most important measures, in all likelihood, will be those that apply the principles of the NRA—reduced production, controlled prices, higher wages, shorter hours, and collective bargaining—to specific industries such as coal, textiles and clothing.

The supreme court will probably hold these measures unconstitutional, however, as it has already done

in the case of the Guffey coal act. Moreover, these proposals balance production with consumption at a level of scarcity instead of plenty.

Some attempt may be made by labor to increase the powers of the national labor relations board. Such a proposal may indeed pass congress, but its practical effect will be zero because the supreme court will almost certainly hold the basic act unconstitutional.

Labor may likely try to liberalize some of the provisions of the social security act. Here the Roosevelt administration will probably oppose drastic amendment, and the supreme court stands ever ready with its weapon of unconstitutionality should too much be attempted.

What are the conclusions? The

TO THE CONSCIENCE OF THE WORLD

Pietro Nenni, member of the executive of the Labor and Socialist International, and Julius Deutsch, president of the Socialist Workers' Sports International, who are both at the front in Madrid, have sent out the following appeal:

The history of mankind contains many events which have brought terrible disasters to humanity. But hardly any disaster since history has been recorded was greater and more terrible than the disaster which has struck the city of Madrid.

Can you who are living peacefully in your homes imagine—in the terms of your own lives—the lot of the inhabitants of Madrid?

Imagine a home in which the pa-

rents are sitting at a meal with their children. The vibrating hum of engines is heard, then comes a sudden, ear-splitting detonation—and the unfortunate home is an ugly heap of ruins. Under the furniture destroyed by the bomb explosion, husband and wife, parents and children, lie dead or wounded. Indeed they are fortunate whose lives were ended at once and who are not compelled to exist as cripples with bodies shattered by the bombs.

Imagine a city shrouded in complete darkness, only lit up here and there by terrible fires, a town in which people in flight run hither and thither with their wretched belongings. Whoever has once heard the wailing of the unfortunate women and the heart-rending cries of the children in such a night, will not forget it as long as he lives.

We have seen with our own eyes the most frightful things a person could see. We saw in an open town, not in a fortress, defenseless people being slaughtered, and helpless old people, women and children suffering a fate that is one of the most terrible with which human beings have ever been visited.

Is it possible for the civilized world to look on any longer inactive at this outbreak of barbarism?

Is it possible that there is nobody among the responsible people in Europe with sufficient courage to say: This is enough!

Is it possible for the people who desire peace and who live in peace, to continue longer to bear without resistance this orgy of frightfulness, which strikes at the innocent and defenseless?

We call upon all who have a conscience! We appeal to all who are human beings and for whom the rights of man and the dignity of man are not merely empty phrases!

Rise up again: the extermination of the unfortunate people of Madrid!

Pietro Nenni, Julius Deutsch.

on a hundred pounds of milk. And furthermore, the consumer will still have to pay 12c for a quart of milk.

It would seem as if the consumer ought to have something to say about the price of milk. Twelve cents for a quart is much too high. Figure it out for yourself. Instead of paying 70c each week (that is to say if you get one quart of milk a day), one now pays 84c, or 14c more. The pay envelopes haven't increased in proportion with the cost of living. In some instances it has even been decreased.

Of course we are told very politely that this increased price of milk will be used to promote the sale of dairy products. A nice sum of meaningless words, indeed! Why don't the dairies come out and say just exactly what they mean? My opinion is that they are not making a big enough profit to suit themselves so they want the farmers to accept the cut.

When the dairies pay the farmers as much as one cent more on a hundred pounds, they immediately raise the price of milk on to the consumer, sometimes as much as two cents per quart.

Whatever small increase the farmer may get for his products, it is always the consumer and farmer that pay it back thru higher living costs.—Louise B. Jersey.

The American Guardian.

THE DAIRIES WANT MORE PROFIT

Milwaukee, Wis. The dairies in this district are asking for cheaper milk. The farmers now are hardly covering their cost as it is. Yet the dairies want to cut them nine cents

HELPFUL HINTS FOR THE GREAT

In order to reduce the lamentable over-supply of good things and speed recovery, we recommend the following measures:

Amputate the left hind legs of mules and horses.

Use sieves for milk buckets.

Grow fruit trees with roots up and cabbages with heads down.

Establish dental clinics for hook-worms, boll weevils and corn-borers.

Raise only roosters.

Declare permanent closed season on mice, rats, ants and chicken hawk.

Put gas burners under ice cream freezers.

Put fresh soap-suds in the splashpan and old oil in the wash boiler.

Don't stick chewing gum under the chair, drop it on the seats.

Compel watch makers to wear fur mitts while at work.

Cover your cotton mattress with cockleburrs.

The American Guardian.

A WORD ON PACIFISM

The plight of the pure pacifist is an unhappy one today. What does he propose that the Spanish workers and peasants do?

The Spanish workers and peasants are not fighting in defense of the imperialist interests of their country against other imperialists. They are fighting a civil war, this time begun by Fascist generals.

The choice before the Spanish masses was: fight or surrender.

To surrender would not mean the absence of violence or bloodshed. Surrender would have made Spain another Germany, a nation wallowing in a long protracted blood bath, drenched in slavery and sorrow.

To fight meant the possible defeat of reaction. And it means more. Working class victory must mean the beginnings of a Socialist economy in Spain, the beginnings of a Society wherein all war, civil and foreign, will disappear. A Society where the roots of civil war—class antagonisms—and foreign war—imperialist interests—will be destroyed.

This is one time that realistic pacifists, those who want a world of peace, must realize that they can only realize their ultimate purpose by directly strengthening the hands of the Spanish workers and peasants in their civil war against Spanish reaction.

As our colleague, The Milwaukee Leader, states: "In Spain, with Fascists in control, active non-resistance—that is, persons who engaged in peaceful resistance by refusing to pay taxes or otherwise engaging in non-violent non-co-operation—would simply be killed. Furthermore, non-violence would insure the Fascists getting the upper hand and ruling over a people the great majority of whom do not want them."

If pacifists must preach while the civil war is raging in Spain, we frankly propose that they confine themselves to preaching pacifism to the Fascists only. That would be a revolutionary deed.

But to preach pacifism to the working class in this or a similar situation would, by the very same token, be playing into the hands of reaction!—Socialist Call.

OUT OF ONE DEPRESSION INTO ANOTHER

Nothing at all. The "new deal" does not cover that point. It's a rather important point, is it not?

Why has nothing been done about it?

The answer is that nothing can be done about it without tampering with the very existence of capitalism. Which is not the object or intention of the "new deal." Its highest exponent, the president, has made it abundantly and emphatically clear that the object is to restore and maintain capitalism, not to destroy it. Like oil and water, the maintenance of capitalism and the prevention of depressions do not mix. It may be possible to maintain capitalism for a while. If so, another depression will come—for capitalism, by its very nature, causes depressions.

"Our economy" means capitalism. It is our economy at present. So far as the masses are concerned, it never does emerge from a depression—they are depressed all the time. But, of course, it becomes a little better for such of them as get jobs. That cannot be called emergence from depression, for they never emerge far enough to have a proper standard of living. As for the one, two, three or more millions who do not get jobs even when capitalism is at its best, there is not even a part-way emergence for them; they still remain on charity or on the bum.

Just as soon as capitalism comes out of one depression, it begins edging its way toward another. The economic causes which brought all of these into play are still in force. They will operate to bring another depression in due time. Nothing has been done to prevent this.

The Milwaukee Leader.

ONE GUN IS TOO MANY!—STOP SAYING ACCIDENT!

Cold robbery with guns. The members of the gangs were all ages from 15 to 8.

Gangsters, cowboys, sheriffs, Indians, soldiers, had many fatal results.

Two cases were intention only, not action. The next to the youngest case was a boy of 6 who put on his uniform, took his toy gun and went to the police to ask their help in finding who killed his dog, so he could kill the offender. The youngest was 3, who went to the police saying, "Come on, let's you and me go shoot some robbers."

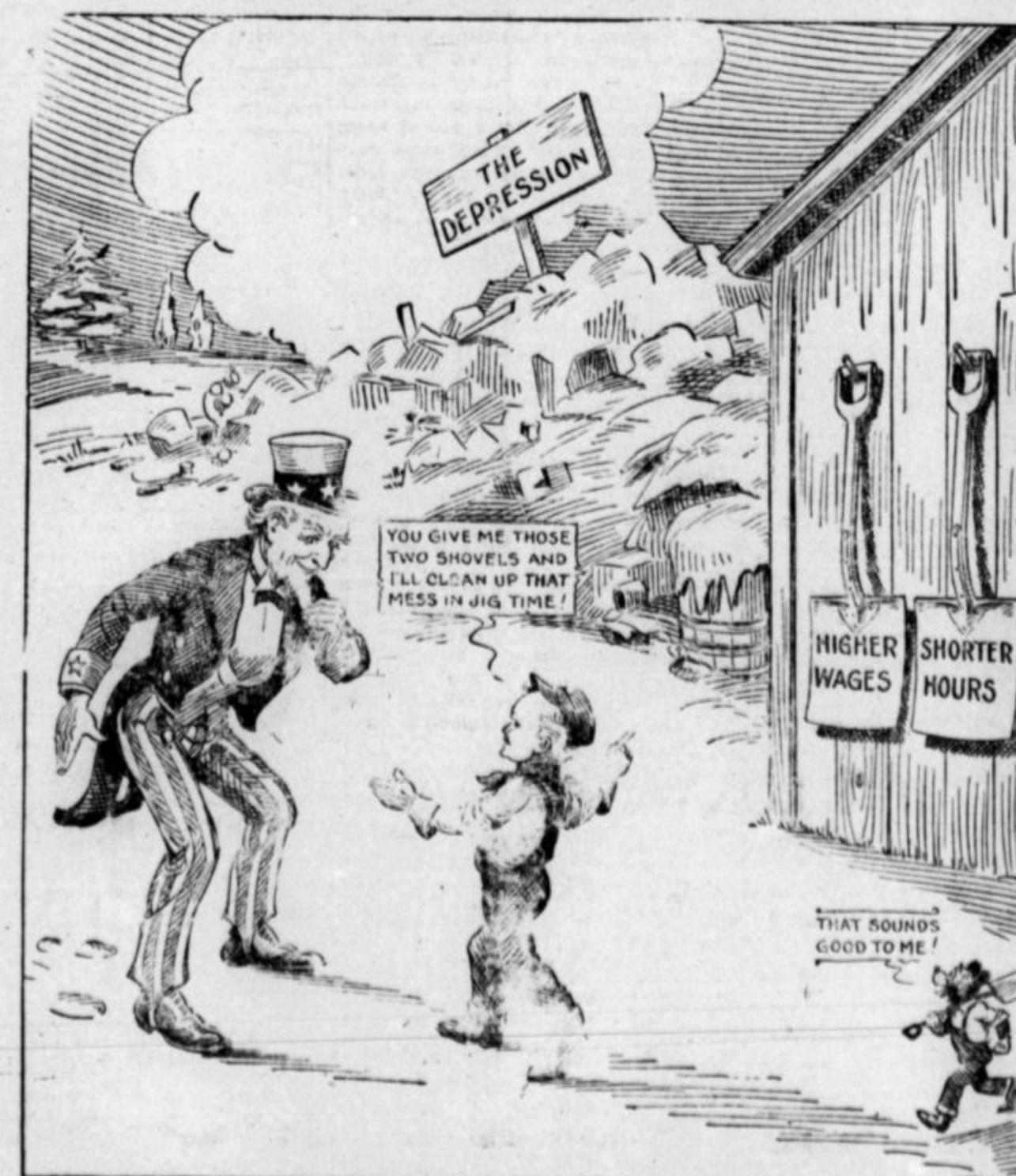
A girl 13 years old was killed by a playmate after rehearsal of a school play. The gun was a property gun for the play. Editors commented on this case criticizing teachers for choosing a play that required a gun.

Whatever the motives were, from ignorance or carelessness to quarrels, anger, revenge or murder—guns were within easy reach in homes, in closets, bureau drawers and under pillows.

The movement to restrict or limit the possession of guns by adults is gaining adherents. The movement to keep them out of reach of children is altogether different, and is an immediate necessity. Accident continues to be the wrong names used by parents, headliners and coroners.

Stop saying accident.—Alice Park.

AN OPPORTUNITY THE NEW YEAR SHOULD NOT BE DENIED OF

Child Labor Is Increasing

12-hours days at wages of 50 to 75 cents per day. In the sugar-beet fields of the west the poverty was so great and the pay so low that when work was available practically every child above the age of 8 was sent into the fields. This was especially true at the season when the beets were pulled out of the ground. Undernourished children were sent out to work in the cold winds and rain of late fall in the last desperate chance to earn a little money before winter set in.

On the legislative side, the committee reports that little progress was made during the year in state legislation except in Rhode Island, which enacted a law establishing a 16-year age minimum for employment during school hours or for manufacturing work at any time, and setting a 40-hour week as a maximum for children under 16 in other occupations. The real hope for protection of American children lies in the adoption of an amendment to the federal constitution. An intense and apparently well financed conservative opposition has blocked the amendment thus far, even though bills taken by Fortune Magazine and others show that large majority of citizens favor the measure. One great hitch in the process is that ratification must come through the state legislatures, which are not so directly responsible to public opinion. Twelve more states are needed to insure its adoption, and with most of the state legislatures scheduled to be in session during 1937 it is hoped that the necessary states will swing into line.—The New Republic.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

December was the banner month for American investors. Never before in the history of America have stock dividends declared surpassed those of December 1936. So, the cycle is repeating itself. After all the lean years the fat ones are back again. People with loads of money will benefit tremendously. Little fellows with no stocks but who produce the enormous profits get the dribs and drabs. True, they get a wage and, perhaps, even a bonus. But that is small compared to the enormous profits dished out in dividends. The established record of dividend declarations can be credited to the Roosevelt administration and illustrates what taxation can be made to do. Rather than pay the government practically all firms have contributed their vast profits to the stockholders because of the undistributed profit tax. Why not simply tax the profits? It would serve a better purpose. And it wouldn't make the stock market so jittery and so flexible.

Records have been established in many other industries and even government undertakings. Why here, in our own Chicago, where Insull plunged his whole utility empire into darkness, the city owned water plant sold \$14,017,518 in 1936 to better the former record by nearly a half million dollars. What's really so interesting about the record is that Chicago's domestic water users pay a lower rate for water than prevails in any other large city in the country. So you see, despite the graft and crookedness of Chicago's politically operated public works systems they are still able to make a handsome profit with which to promote further civic functions. Tax payers will save \$14,000,000 because they were smart and wise enough to demand their own public water works. How many hundreds of millions of dollars could be saved to Chicago's taxpayers were they smart enough to insist on their own municipal power plants we don't even care to predict. The sum would be tremendous. And still there was talk going the rounds that Mayor Cermak before his death had made a deal to sell the water works to private interests. What a crime that would have been!

With hundreds of millions of people, supposedly Catholics, praying for Pope Pius XI, and with all the power of heaven (?) at his disposal he has been seriously ill and even at this writing is dangerously close to death. If they didn't claim miraculous things for this man and if he wasn't supposed to be the representative of the supposed "superbeing" we'd say nothing. Funny though, isn't it, how that "superbeing" pays so little attention to the prayers of so many hundreds of millions of his humble servants. Evidently, he doesn't think so much of their prayers. Or is it that all of them are such terrible sinners that they have fallen out of his good graces?

With his riches, his leisure, his influence and his pure bunk the pope should live a long time yet. However, he is no more than any other human being and is, therefore, susceptible to all of nature's laws. Nature gives birth and nature recalls men and women and children. The length of life is determined by the condition of the body. But the best one, on the popes, was spilled by a catholic who said that the pope has a kingdom bigger than any other on earth and that he should go the way of all kings. There is no need for kings, he remarked. Thinking this remark over, we must admit that he does preside over the largest kingdoms within kingdoms, something that should never be permitted. Another angle brought out in the analysis was that the succession to the throne of the pope is possible only if Italian blood flows thru your veins. Only Italians can become popes. It is, therefore, another Italian kingdom.

Xmas Dance of Branch 49 JSF a Big Success

Cleveland, O. The dance held by branch 49 JSF at the Slovene Workers' Home, Waterloo Road, turned out to be a big success. The upper hall was thronged with young people dancing to the strains of Frank Barbic's orchestra. As at past dances on Xmas all were out to enjoy themselves, and the old people made merry in the lower hall waltzing and dancing polka to the music of two old timers, Frank Gorjane and Paul Lenassi. Close to six hundred were in attendance at this dance. They came from Maple Heights, Newburgh, and one young man from Sharon, Pa., Brother Cvelbar.

My father, Frank Barbic the elder, was also busy at the dance managing the affair, selling tickets at the door, and meeting old acquaintances. However it would have been better if he would have stayed at home, as he was ailing from acute myiasis. He has reported himself sick.

Frank Barbic Jr.

"It will be recalled that when the Moors began their march, wild stories were told of the burning of churches in Madrid by reds. It is a strange thing to see that these churches, if they were burned, must have been rebuilt now by the hands that set the torch, because the Fascist shells are falling upon them, destroying their works of art, slaughtering the children who seek refuge in them."—Edmund Giligan in The New York Sun.

FAST WORKERS

"In Spain, with Fascists in control, active non-resistance—that is, persons who engaged in peaceful resistance by refusing to pay taxes or otherwise engaging in non-violent non-co-operation—would simply be killed. Furthermore, non-violence would insure the Fascists getting the upper hand and ruling over a people the great majority of whom do not want them."

Our Social Study Club will meet Friday night at the Slovene Labor Center. All members are urged to attend. The club must revive its activities if it is to exist. Comrades will have to sacrifice their time and ability to make the Social Study Club what it was in the past.